

ฟลอไรทม์

ความหมาย

ฟลอไรทม์ (Floor Time) หมายถึงช่วงเวลาที่พ่อแม่ลูกใช้ชีวิตร่วมกันในบรรยากาศที่ผ่อนคลายอบอุ่น เป็นสุขและปลอดภัย เพื่อทำกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการให้ลูกอย่างเหมาะสมตามวัย ตามความสนใจโดยให้อิสระลูกเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ส่วนพ่อแม่เป็นผู้คอยกระตุ้นการเรียนรู้ การแก้ปัญหาของลูกโดยไม่คัดค้านหรือชี้แนะลูกจนเกินไป

ความเป็นมา

ฟลอไรทม์มาจากคำว่า **floor time** เป็นการผสมคำว่า floor ที่หมายถึง พื้น และ time ที่หมายถึงเวลา การใช้คำว่า พื้น เป็นการบอกให้รู้ว่าพ่อแม่จะต้องลดระดับลงไปเล่นหรือสื่อสารกับลูก ไม่ใช่เป็นการสื่อสารจากเบื้องบนเพื่อสั่งสอน อบรมหรือติววิชาการ

ฟลอไรทม์ เป็นองค์ประกอบหลักของเทคนิคการพัฒนาเด็กที่เรียกว่า Developmental Individual Difference Relationship Based (DIR) Approach ที่ศาสตราจารย์ นพ. สแตนลีย์ กรีนสเปน (Stanley Greenspan) และคณะพัฒนาขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กทั่วไป ตลอดจนเด็กที่มีความเสี่ยงสูง เช่น เด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยก เด็กที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น เด็กออทิสติก เด็ก

สมาธิสั้น เด็กสมองพิการ และเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาล่าช้ากว่าปกติ

การส่งเสริมพัฒนาการให้ลูกด้วยเทคนิคฟลอไรทม์ เน้นให้มีความผูกพันระหว่างลูกกับพ่อแม่ โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ **ความปลอดภัย อบอุ่น และความรักที่พ่อแม่มีให้ลูกอย่างสม่ำเสมอ** ปฏิสัมพันธ์เช่นนี้จะช่วยให้ลูกมีความรู้สึกอยากใกล้ชิด อยากสื่อสาร เพื่อตอบสนองความสนใจและความรักใคร่ของพ่อแม่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยการแลกเปลี่ยนการรับรู้อารมณ์ซึ่งกันและกันนี้จัดเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางภาษา สติปัญญา อารมณ์ และทักษะทางสังคมของมนุษย์

แนวคิดพื้นฐานของฟลอไรทม์อีกด้านหนึ่งคือ **การให้ประเด็นสำคัญกับความแตกต่างกันของเด็กแต่ละคน** โดยเฉพาะสมองของเด็กต่างกันในเรื่องการรับรู้สิ่งเร้า และการวางแผนการสั่งการของกล้ามเนื้อ

ความรู้ความเข้าใจในระบบการทำงานของสมองของลูก จะช่วยให้พ่อแม่จัดสภาพแวดล้อมให้ลูกเรียนรู้โลกได้เร็วและยังรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกันได้ บางกรณีระบบสมองของพ่อแม่กับลูกไม่สอดคล้องกัน เช่น ลูกมีการรับรู้ไวกว่าปกติ จึงมีอารมณ์อ่อนไหวหงุดหงิดง่าย แต่พ่อแม่มีธรรมชาติที่ชอบเร่งเร้า ชอบสั่งการ ชอบกำกับ โดย

ไม่ค่อยสังเกตเห็นถึงความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนของลูก จึงมักใช้กฎเกณฑ์ที่แน่นอนไม่ผ่อนปรน ก็จะทำให้ลูกพัฒนาไปอย่างไม่ราบรื่น

บางกรณีลูกเป็นคนที่มีการรับรู้ที่เฉื่อยชา และเชื่อซ้ากว่าปกติ แต่พ่อแม่ไม่มีพลังหรือความอดทนในการ กระตุ้นการเรียนรู้ของลูกให้สดใส มีชีวิตชีวา ไม่มีเทคนิควิธีที่จะกระตุ้นให้ลูกสนใจ ก็ยากที่จะทำให้ลูกพัฒนาอย่างราบรื่นเช่นกัน

แนวคิดพื้นฐานประเด็นที่สามก็คือ พัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะสอดคล้องกัน

การเลี้ยงดูเด็กในปัจจุบันมีบุคลากรหลายฝ่าย เข้ามามีบทบาท นอกจากพ่อแม่ แพทย์ ครู แล้วยังนักบำบัดต่าง ๆ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่าง ๆ ให้ความดูแล การประเมินเด็กตามมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ พ่อแม่ควรต้องระลึกละเมอโดยไม่หลงประเด็นว่า ลูกสามารถบูรณาการความสามารถย่อย ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ได้ตามศักยภาพหรือไม่ เช่น เมื่อลูกพูดได้คล่องแล้ว ลูกสามารถพูดจาสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจตามที่ตั้งใจได้หรือไม่ สีน้าท่าทางที่ใช้ประกอบการสื่อสารเป็นอย่างไร แสดงออกถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ได้หรือไม่ มากน้อยเกินไปหรือเปล่า สิ่งเหล่านี้สามารถช่วยกันกล่อมเกล้าได้ในช่วงของฟลอริทิม

ฟลอริทิมยังมีลักษณะที่แตกต่างจากความเชื่อและความเคยชินของพ่อแม่คือ การให้ความ

สำคัญกับ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” การส่งเสริมพัฒนาการเด็กจะต้องวางรากฐานให้แข็งแกร่งตามลำดับขั้นขึ้นไปอย่างไม่รีบร้อน สิ่งสำคัญในแง่มุมของพัฒนาการ คือ การให้ “โอกาส” เด็กได้ทดลองสำรวจซึ่งเป็นการให้โอกาสฝึกฝน กระบวนการการเรียนรู้ อารมณ์ ความรู้สึก รวมถึงการฝึกทักษะในการคิดแก้ปัญหา

นอกจากนี้ ฟลอริทิมยังเป็นการพัฒนาจากความต้องการของเด็กเอง แต่พ่อแม่อาจสอนกฎเกณฑ์โดยทางอ้อมให้เด็กเห็นผลลัพธ์ที่จะเกิดจากการปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเท่ากับช่วยให้เด็กคิด เป็นการพัฒนาทักษะการคิดโดยพ่อแม่ต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของลูก

การสื่อสารด้วยกิริยาท่าทางหรือสื่อด้วยสัญลักษณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ จากวัยเยาว์จนโตขึ้นและก้าวสู่สังคมในหมู่เพื่อน พ่อแม่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยลูกให้รู้จักเข้าใจ และแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม รู้จักควบคุมอารมณ์ มีการกำกับตนเองที่ดีจากการเรียนรู้ในสภาพการณ์จำลองของช่วงฟลอริทิม

เด็กที่มีพื้นฐานพัฒนาการที่ดี จะเติบโตขึ้นมาอย่างมั่นใจ มีความภาคภูมิใจในตนเองสามารถเข้าสังคมกับเพื่อนได้ดี เป็นเด็กที่มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ตามวัย

การนำฟลอร์ไทน์มาใช้ในการศึกษาพิเศษ

เด็กแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน แม้อินภาพรวมของเรื่องพัฒนาการ เด็กแต่ละคนล้วนมีความคล้ายคลึงกัน มีขั้นตอนในการพัฒนาทำนองเดียวกัน พุดอีกนัยหนึ่งก็คือ คนเรามีความเหมือนในความแตกต่างและมีความแตกต่างในความเหมือน

เด็กที่มีระบบการเรียนรู้ไวเกินไป ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเอาแต่ใจตนเอง และเด็กที่เอาแต่ใจตนเองส่วนใหญ่เกิดจากการเลี้ยงดูที่ตามใจเด็กจนเกินไป

ในกรณีของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พ่อแม่มักรู้สึกหนักใจว่าเป็นเด็กเลี้ยงยากทั้ง ๆ ที่ดูภายนอกทั่วไปก็มีร่างกายปกติ หากแต่ประสาทสัมผัสและการรับรู้แตกต่างจากเด็กทั่วไป การนำเรื่องของฟลอร์ไทน์มาใช้เพื่อช่วยในการพัฒนาเด็กจึงเป็นเรื่องที่พ่อแม่และนักจิตวิทยาให้ความสนใจ นำมาใช้ประกอบกับการบำบัดแบบต่าง ๆ เด็กกลุ่มนี้ได้แก่ เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กเก็บตัว เด็กดื้อและก้าวร้าวรุนแรง เด็กอ่อนไหวง่าย เป็นต้น

เด็กสมาธิสั้น เป็นเด็กที่มีช่วงความสนใจใน

ระยะเวลาสั้นกว่าเด็กทั่ว ๆ ไปในวัยเดียวกัน รอคอยไม่เป็น บางคนยังมีพฤติกรรมอยู่ไม่สุข นั่งนิ่ง ๆ อยู่กับที่ไม่ได้นาน ไม่ตั้งใจฟังคำพูดของคนอื่น มักพูดโพล่ง ขัดจังหวะ บางคนอาจไม่มีอาการจน แต่อาจเฉื่อยถึงกระนั้นก็ไม่สนใจฟังว่าใครพูดอะไรกับตัว ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่หรือครู ถ้าพ่อแม่สังเกตเห็นว่าลูกมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่นาน ยกเว้น การเล่นเกม คอมพิวเตอร์ ดูการ์ตูนโทรทัศน์ ก็ควรนำลูกไปพบแพทย์หรือนักจิตวิทยา เพื่อตรวจวินิจฉัยว่าลูกมีลักษณะของการเป็นสมาธิสั้นหรือไม่ ถ้าผลการวินิจฉัยระบุว่า ลูกเป็นเด็กสมาธิสั้น บางกรณีแพทย์อาจต้องให้ยาช่วยในช่วงเวลาที่จำเป็น เช่น ขณะเรียนหนังสือที่โรงเรียน บางรายอาจใช้การปรับพฤติกรรมโดยไม่ใช้ยา หรืออาจใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน การปรับพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ผสมผสานกับฟลอร์ไทน์ พ่อแม่ควรรหาสิ่งที่ลูกสนใจและสร้างแรงจูงใจทั้งในการเล่นและการดำเนินชีวิตประจำวันมาเสริมทักษะที่บกพร่องและฝึกให้ลูก “กำกับ” และ

“เตือน” ตัวเอง หากลูกไวต่อความรู้สึกมากเกินไป เช่น การเตือนให้รู้จักฟังครูหรือคู่สนทนา พูดให้จบ เป็นต้น

สำหรับ**เด็กออทิสติก** ปัญหาคือ ทักษะทางภาษา อารมณ์และสังคม กิจกรรมที่ใช้ในช่วงฟลอริทม์ซึ่งพ่อแม่ลูกจะ**มีความใกล้ชิดสัมพันธ์สนิท** พ่อแม่ควรวางแผนในการสื่อสารกับลูก ไม่ว่าจะในด้านสีหน้า ท่าทาง คำพูด การกระตุ้นเตือนให้ลูกค่อย ๆ เข้าใจอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา ลูก เด็กออทิสติกมักมีความจำดี แต่จะปรับตัวกับเรื่องใหม่ ๆ ยาก ความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติตัวกับเด็กกลุ่มนี้เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

ส่วนเด็กดีออกว่าปกติ และมีพฤติกรรมก้าวร้าว มักมีปัญหาจากการสื่อสาร เด็กไม่สามารถบอกสิ่งที่ตัวเองต้องการได้ ขณะเดียวกันก็ปฏิเสธสิ่งที่คนอื่นจัดให้ทุกอย่าง

ดูไม่ถูกใจไปหมด แม้แต่การเล่นกับเพื่อนก็ไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ ความรู้สึกของคนอื่นจนเพื่อนระอาไม่ยอมเล่นด้วย เด็กเหล่านี้มักมีความรู้สึกไวกว่าปกติจึงอ่อนไหวง่าย การเลี้ยงดูของพ่อแม่แบบบังคับ คุกคามมักไม่ได้ผลและจะทวีความรุนแรง การเลี้ยงดูที่เหมาะสม ควรสร้างความมั่นใจและไว้วางใจให้กับลูก พ่อแม่ควรเข้าใจว่าภายใต้ความแข็งกร้าวคือความเปราะบางทางจิตใจ นอกจากนี้พ่อแม่ควรวางตัวเป็นตัวอย่างที่ดี

ฟลอริทม์เป็นช่วงเวลาที่ใช้ร่วมกันไม่จำเป็นว่าจะต้องนั่งกับพื้น จะอยู่ในรถหรือที่ใดก็ได้ ทำได้ เพียงแค่การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างเข้าใจก็เป็นเวลาที่ดี ๆ ที่จะพัฒนาลูกไปในทางที่ดีอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

พุทธิดา (นามแฝง). (2552). **ช่วยให้ลูกอยู่ดีและอยู่ดีตอนพลอร์โธม.** กรุงเทพฯ : TWC Print and Trade.

_____. (2552). **พลอร์โธมเด็กอหิสติก.** กรุงเทพฯ : แสบปีแฟมมิลี่.